

ЮЙОР

Билимлини, адеплини кыайда да багысы чыгыады

Суратта сол жаңында олтурган тиширу Жабола ны Суратды, Черкесланы Маштайны ой бичеси, жети сабины анысы. Онг жаңында кыыйрдагы эр киши уа Маштайды. Ол Кыашхатада жашаганды. Урушун алпанда жыллада Бабугентде агъач заводну директору эди. Кыауун жылны уа Кыашхатада эл советни председатели болганды.

Урушун кезинде - партизанды санында. Соргонде юйорю бла Кыргызыстаны Ош областыны Сузак районун Сузак элине тогушанды. Анда колхозда парторг болуп турганды. Азиядан кытайхандан сора туу Кыашхатада жашаганды. 1970 жылда эл советни председатели болганды.

Экинчи тизгинде сол жаңында сөөгөнч тиширу алааны кызылары Маринаны. Ол 1928 жылда Кыашхатада тууганды. Көчгюнчолкюн кезинде Фрунзеде институту орус тил, литература бөлүмөн тахуаканды. Андан сора ол шаардада школ-интернатта устат, азы бла аны директор болуп ишлегенди. 1959 жылда уа аны Кыргызны билим бери министрини орунбасарына салады. Бу кыулукта ол 1977 жыл-

гы дери урунганды, 1979 жылда ауушканды. Мариям бир улан бла төрт кызында да анасы эди. Жашы да дуниядан кеткенди. Кызын Валия анасына филолог болганды. Биринчи Кыашхатада ингилиз тиден окутканды. Арта Совет Союзун Индияда посольствосунда тилмач болуп урунганды. Бюгонлюкде Бишкекде юйорю бла жашайды. Эгеченин дагында экинчи анандыла. Билери уа Краснордарда туралы. Суратта кыйырдагы эр киши уа Мариямны баш иеси Аяс Турабөкович Турабөковду. Ан да көп жыл тыны школда директору орунбасары эди.

ОСМАНЛАНЫ Хайсы.

ПРОФЕССИОНАЛЛА

Устазлыккыны сайларгъа анга жүреги юйретгенди

Бу конюнде «Россейни юйретуочю» 2019- кылар паразалкы конкурсу регион кесеги Нальчикде озганды. Быйыл ол бизни республикада тертюнчю жыл бардырылды. Юч кере да анга Элбрус райондан кытайханды призера болганды.

Бу жол да Тырыуаууну ююнчю номери школуну мектепге дери бөлүмюню юйретуочю, бийик категориялы педагог Элеккуланы Наталья экинчи жүрге чыкканды. Жорини келечилери аны профессионал сынмына, сабилеи бла бир тили таба билгенине, кез кырамын ачыклаганына бийик багъа бергенди.

Кеси заманында Лев Толстой: «Устаз ол педагог болууга юйренген негда анга окугун угтай, жүреги бла андан башха торлю боламалзыгына инанган адамды. Алпай ушан а аз тобеиди. - деп жазар багырамын деп затны айтады.

Сабий өсе барганы кзадар аны хунерин да айнытырга тийишлиди. Юйретуочю баш мураты да андыды. Наталья Николаевна да коюндан коюнга ол затка итинде, гитчелге тапшыккыны илейди. Ол педагогика колледже билим алып, «Жаорор-

нушки» садикге ишлерге келтени кыйырма жылдан атыганды. Алгандан окыуна аныгалаган эди, бери анстан тогушен адамла болганларын. Юйретуочю андан сора биринчи. Ол сабины жашуу жолунда андан сора эми алгъа тобоген устазды. Анга гитчелени келир заманларын, кзадарларын ышандыла. Аны себепли бийик устаклык жүреки илеми бла кыаты байлангырга тийишлиди. Ол хар аны алпына келген тейюу бла сабиллик кезиню жангандан жашаргъа сюерге керекди. - Элеккуланы Наталья чыгармачылыккыны, башлачылыккыны излеген педагогду. Ол сабиныни рунягъа кез кырамынны тохташыларына себеплик этгендин тышында да, ала бла проект ишле бар-

дырды, ата-анала бла байламлыккы тийишликкы кырады. - дегени билим бери управленийы ведущи специалист Моллана Зарета. Сагынылган махемени эмда окутууда ишлегенини профсоюзларын атыгандан да, аны жетишимли бла алгышпап, илхам тежгенди.

Юйретуочю уа кесин насыйлык, сабилеге сюймеклик берюню да жашуу жүругуна санайды. Хар коюндан алпына келген гитчелени кезлеринде анга ышануулуккы кертени бла бирге ала да аны сюйгөнлери сездеди. Профессионал конкурсларга кыатышкы уа билимине ышангырга, устаклык жаны бла сынамын байыккандырыгъа ачык аман болганына инана, жангы жетишилмеге келгенди.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

Соруну жууап

Чойтоглодени араларында байла бютюн кеп некиде?

«Форбсун» тизмесинде, кылайгъа кырасанг да чойтоглодени кеп жокку. Аланы араларында байла алай кеп некиде?

Москваны бек раввини эмда Европаны раввинерини советини президенти Пинхас Голшмидт оюм этпенди, дуняны бек бай адамларыны ичлеринде чойтоглодени астам болганларын сылтаулардан бири - аланы не заманда да бек басончаклыганын ючюн алгъа эки кере кеп ишлерге тоушениди.

«Чойтоглоде кыруу миллиардерлени араларында угай. Нобель саугыаны лауреатарыны ичлеринде да кепчюде, белиу Россейни чойтог обичиналарыны федерацияны жмауат советини таматасы Борух Горин. - Соргонно сынган халкыбыз, не да этип, сау кылыгыга итингенди. Аны ючюн билим алыуга ултп магына бергенди. Ма энди аны хайырын кереди. Болсада артык ултп асха фрайда бермеген устаклыктада да чойтоглоде аз токойлоде. Сөз ючюн, устакла негда врачна, алимде да болуп иштейди. Кыайсы жумушда да, скрипан, банир

болсун, башха туююлдо, чойтоглоде биринчи негда алчылары санында болууга керекди. Ма ол билим миллетни энци ышанды. Андан сора да, кызыл турган затны болшасан, кылайла болат? Ма биз да алайбы. Сөз ючюн, Россей империяда чойтоглодени бийик билим берген окую юйлеге алыуга марда сабынланды. Петербургда бла Москвада 3 проценттен, кытайган шахарлада 5 проценттен кеп алыады. Аны себепли чойтогло жаш негда кызы, окуп чыккандан сора, алгын билим не кзадар тоуу хайырыларгъа кюрешгенди.

Гольдшмидт айтанга кер, чойтог халкы жетишилме бла махтаналматан бөлүмле да бардыла. элетика, футбол негда эл мюлк. Чойтоглою эл мюлкден эсе Айда окуна тапкан тынды.

Швейцариячыла россейли сагыатлы нек сагып аладыла?

Швейцариячы устак кыан-багы сагын сагыатлы болуп кетүүсү долларгъа сагып алгын механизм-лерибизни сайла кереме. Олмуду да дунягъа айтылган швейцариячы кастыво? СССР-ни заманында окуна швейцариячы совет сагыатлыны механизмин кеп санада сагып алып, кеслеринде

ги орунлагы салып, алай сагандыла. Ол тер өлмегенди. «Швейцарияда жарашыргъанды» деген белгилери болган сагыатлы РФ-дан, Кытайдан эмда Германиядан запчакты салындады. Сөз ючюн, 2005 жылда Frank Muller швейцариячы компания Россейни «Полет» сатыу-алуу маркалы механизминден 200 миңин сатып алганды. Экспертле айтанга кер, россейли хронотерле швейцариячыларгъа рынокта сатыулары кызындырыр ючюн керекди. Бизни сагыатлары бызны аланкыкындан башхалыгы неди десегиз, кастыволары аман болмай тургандай, багалары учузду. РФ-дан сагыатлыны битү торлюгерин эмда алачы кесекерин Швейцариягъа сатыуу бичени 2017-2018 жылдада 5,3 миллион долларгъа жеткенди. Битүе аурулукулары уа 0,377 тонна болганды. Асламысында ары кыюлда, хуржунда жюроптолган эмда тышлары багалы, багалы болмаган да металлдан жарашырылган сагыатла кетерди.

Бытырны январь-август айларында Россей тышына 2017-2018 жылдада 15 миллиард доллар багысы сатканды. Аланы алгын кырапаланы тизмесинде Швейцария биринчи (8%), аны ызындан Англия, Германия, Нидерланды, Канада, Италия бла Франция келерди.

Федерал газетини материаларындан ТЕКУЛАНЫ Хауа жарашдырганды.

Фестиваль

«Алтын кыюлга» чакырабыз

Кырачылкыны бла мал-кырамына халкы чыгармачылыккыны, кып устакларыны «Алтын кыюлга» деген бешинчи халкы орда фестивалы 2019 жылды 6 июльда Чирик кенню тирисинде кыруалыгыны бирдирди Тарых эм маданият

эсертмелени саклау жаңы бла «Кыайсыгъа жюз атлам» фонд.

Быйылгыкы проекте КМР-ден, Кыргызден, Дорголын Республикадан, Ставропольдан келечиле кыатышырдыла. Жыйылгыны эстрада артистлени магыналы концерт програмаларына, милет теспелуге кырачора онылар да болуукду. Китап ярмарка да бардырылды.

Фестивальны болшонуу 11:00 сагытда болуукду. Ош келгиз!

УЧРЕДИТЕЛЬСКИЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ
РЕДАКЦИЈА: ТЕКУЛАНЫ ХАУА
(баш редактору орунбасары)
ЖАН УРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууалы секретары),
ТРАМЛАНЫ Зуура,
МУСУКАЛАНЫ Сакнат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
УЛБАШАНЫ Мурат.
ТЕЛЕФОНЫЛА:
Редактору примойщи - 42-63-01.
Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууалы секретары - 42-66-85.
Секретары - 40-03-62, Корреспонд - 42-63-52.
РЕДАКЦИЈАНЫ БЕ.НОМЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окуучулары бла байламчылыккы жюроптолук эм жалмауу - 42-37-94.
Энци корреспондент - 42-68-72.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кызыгъа жюрогмейди.
Кып жазмаларга решение этимейди эм ала артык кыайырмамызды.
Газетте басмалыганы материалганы атылганы оюмла редакция оюму бла кызыгъа болуукду. Алада атылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басмыны оюмден законна тийишликде материалны авторлары кесери жуууналды.
Редакция авторлардан 400 гатт тизгинден (машика бла жазылган 5-6 бет) кетипи алылды.
Газет Басмыны эм адалды информацияны эркинликпен кыруулау жаңы бла Кыабаты-Малкар регион инспекцияда 2016 аягында 19 декабрда регистрация эттигенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмалга "КМР-Месна" ГКУ-ну компьютер службабы хазыр этгенди.
Газет "Тетраф" ООУ-ну типографиясында басмалыганды.
Наильич Шаар, Ленин аты протект, 33
Газетини испериче тапшыру ючюн КМР-чи почта сывамы федерацияны Управленийы жуууналды.
Телефонла: 76-01-21
Газетини роношлага сатыу ючюн КМР-чи "Ресгеч" акционер общество жуууналды.
Телефон: 42-69-34
Газет ийылгыкы ючюн кере чыгыды - жюргөр, орач, шабат кюнде.

Номерге графикте керу 19.00 сагытда кып салында.
20.00 сагытда кып салынганды.
ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРГАНЛА:
Текуланы Хауа - лежурный редактор, Кучукланы Сафит, Кеточиланы Зуфия - жууалы секретары орунбасарлары;
Зезаланы Лида - (1, 2-чи бетте), Албекселаны Жанчет - (3-чи бет), Телланы Валентина (4-чи бет) - корреспонд.
Тиражы 1412 экз. Заказ № 593
Багысы 10 сомду.
РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ПЗАТЕ.ЭДИНИ АДРЕСИ:
36000, Нальчик шахар, Ленин аты протект, 5.
электрон почта: elbor_50@mail.ru

Паража

Огъары Малкварда

От тошуогу кыжауу 16-чы номерли бөлүмю башчысы Токъулуаны Казбек сынауладан чырмауладан кыргызстан адам туююлдо. Бу службада кыулук этген 13 жылы ичинде ол көп торлю болууга тогушени, алай бюгон-бюгече да желге артыкда сакды. - Училиге бахчаларында кыргызак кырыккы койдорюп, бирде уулчу келлю болуп, от ёчюлгуну кырап турмайдыла. Огъары Малкварда уа желге артык юйредиле, отдан жиптине учуп, уулчу палаха келтирирге болуукдула. Бөлүмюню кыулукчулары адамла бла дайым да тобушуп, аныгытуу ишни бардырабыз, алай, жарсыуга,

Атасы, жашы да - элге жарагъан кыулукда

бизни айтанбызгъа кыулак салмай кыюйганла да бардыла. Орта эсептала уа элде жылгъа 2-3 от тошуо болуучуду. Ол аз да керюне болуп, алай хатагъа тогушен юйорге уулчу палахды. Адамла жылла бла жыйган мюлклерин, халчуларын бир такыйкканы ичинде тас этерге болуукдула, дейди бизге Токъулуаны Казбек.

2015 жылда мартада бизни жигити биз ише эди. Ол кезинде уа бөлүмге элини огъары жаңында от тогушени билдирелиди. Казбек ишчи нёгерлери бла бирге болуулукгъа ашыгъды. Жерине жетгендеринде, бичени бла халхар койдери ачыкланды. Жел уруп, от терк окуна жашуу журтун башы алады. Насып, быйылгъа бөлүмю эки бөлүмдө да бирге жетгенди. От ёчюлгунючю, тохтамай суу кыюп, жашуу журтун андан ары от алмазча этпенди. Быйыл кыулакты жерге баргын биринчи кюню уа Казбекни бю-

гюн да экиндеди. Ол а 2006 жылда Кыашхатада устаклыккы энциликлери юйренген кезинде болганды. Төргөпегеде бичен кыабанганы, аны кыатында энта эки уулчу белтен турганлары били тиледи. Аны алпанда кюню юйеси төрт ташма бичени жыйганды арба-чаны. Кысыа заманы ичинде аны кып кыыйны кююп кетерге кыркчуу уул эди.

От ёчюлгунючю, ёчюлгун амай кюрешеникте, адамлагъа ырыскыларын сакларгъа болушамлагындаыла ол кюн. Элде суу сакылгын жери болмаганы уа халны ботонда кыыйнлашдырды, аны черектен ташдырга тогушени. Аны ючюн а заман тас этпенди. Службагъа келгичини уа жаш, эчилиени асламына, бахчасында кюрешенди, жон тарганды цехни да кыраганды. Алай 2005 жылда Огъары Малкварда от тошуогу кыжауу бөлүм ачылгын-

да, адамлагъа болушур муратады аны киреди, беш жылдан а бөлүмю башчысына тийишли керюлгенди. Атасы ишин алай бек сюйгенин керюп, тамата жашы Темирлан да бу устаклыккы сайгаганды. Шёндю ол ала да ёчюлгунючю, алай, ким биледи, бир нечча жылдан да бөлүмю башчысына негда андан да бийик кыулукгъа жетер эсе уа...

Алгъараклада уа Токъулуаны Казбек кесини 50-жылгын белгилегенди. Аны юйеблии бла алгышлай, узак ёмор, саулык төжейибиз. Ол юч бийеси Лиза бла юч жаш ёсдоргендиле, бюгонлюкде туудулары Эмирге кыуанып жашайдыла. Юйорюпн бла кеп жыланы ырахат жаша, Казбек! Хар заманда да отха кыжауу сермеше хорлам бла чык!

Арсен САБАНОВ, КМР-де От тошуогу кыжауу-кытаруу службаны келечиси.

Спорт

Таукеллик, терклик, чемерлик

Озган ыйкызда "Минги тауну саугысы" деген битевроссей эришуле ётгенди. Анга Россейни 10 регионундан 200-ге жууук спорту кыатышкы келечилери Антон Еншжиковский бла Алексей Овинников хорлагандыла. Жыл санлары 12-15-ге жетгенлени араларында да башда белгиленген регионланы лыхчылары алчылыккыны ыкхандырмагандыла.

Спорт

Ткаченко бла Александра Прокопьева эки дисциплинада биринчи жерли алгандыла. Эр кишилени кыауумунда уа Красноярскы келечилери Антон Еншжиковский бла Алексей Овинников хорлагандыла. Жыл санлары 12-15-ге жетгенлени араларында да башда белгиленген регионланы лыхчылары алчылыккыны ыкхандырмагандыла.

Спорт

Таукеллик, терклик, чемерлик

Озган ыйкызда "Минги тауну саугысы" деген битевроссей эришуле ётгенди. Анга Россейни 10 регионундан 200-ге жууук спорту кыатышкы келечилери Антон Еншжиковский бла Алексей Овинников хорлагандыла. Жыл санлары 12-15-ге жетгенлени араларында да башда белгиленген регионланы лыхчылары алчылыккыны ыкхандырмагандыла.

Спорт

Таукеллик, терклик, чемерлик

Озган ыйкызда "Минги тауну саугысы" деген битевроссей эришуле ётгенди. Анга Россейни 10 регионундан 200-ге жууук спорту кыатышкы келечилери Антон Еншжиковский бла Алексей Овинников хорлагандыла. Жыл санлары 12-15-ге жетгенлени араларында да башда белгиленген регионланы лыхчылары алчылыккыны ыкхандырмагандыла.

Россейни чемпионатындан - ахшы керюмдюле бла

Ахыр жылда Элбрус райондан шангагыла кыатышмаганлай Россейни чемпионаты да озмаганды. Ала, жорукчанды, бийик керюмдюле керюзотгеллей турдыла. Бу конюнде да Новосибирске кырапалны эм кючлю атлетлери кышумул кезиюлу чемпионат бардырыганды. Аслан Бидеев 96 килограммга дери ауурлук категорияда юмюш майдал алганды, ол эки упражнени эселперин бирге кышуп 358 килограммны керю-

Ююнчю жерге 102 килограммга дери ауурлук категорияда Сабанчыланы Мартин

Ююнчю жерге 102 килограммга дери ауурлук категорияда Сабанчыланы Мартин

чыкканды, эселде 366 килограммны керюп, биринчи болган спортчундан эки килограммга артык кыулаганды, экинчи призёранда а - бир килограммга. Новосибирске эришулени эселперини керу сентябры экинчи жарымында Тайландда бардырыллыккы дуняны чемпионатына хазырларча Россейни милет жыйкымды командасына кандидаткыны кыаууму кыуралыккыды.

Тапкадан тапкагъа бышангылы атлай

окуучуларыны араларында боксдан сегизинчи жай спартакиаданы ахыр кесегини чегинде онгети-онсегиз жыллары толганын кырапалны эм кыруулу спортчулары жыйылгандыла. Эришулеге 38 региондан 112 келени кыатышканды. Рингге 64 килограммга дери ауурлук категорияда Жаппулары Расул чыкканды. Ол алгын Минги тауну тирисинде орналган «Элбрус» сабий-жаш тейлю спорт школа юйренгенди, бусагытта Санкт-

Петербургда П. Лесгафт атлы физкультурла, спорт эм саулык кырапалны верситетте окуйду. Бизни боксчу 5,0 эсептала Хабаровскдан эм Суругудан спортчунды хорлаганды, алай Финн сөрмешче онкола бла москвачыдан артык кыулаккыны жеттениди. Ленинград областыны биринчилигин алганды. Жаппу улгунга онсегиз жыл толганды, энди ол спортта абдан жыл санлылары арасында кесин сынарылды.

Аны юйретген Хаджижаны Тимур айтангга керу, Расул сынамылы

Анатолий САФРОНОВ.